

**Дослідницько-пошуковий
проект**

**Іван Мазепа -
історичний діяч і
романтичний герой**

Проект підготували
учні 9 класу:
Левченко Ігор
Шаповалова Ліза
Мельник Влада
Кравченко Олена

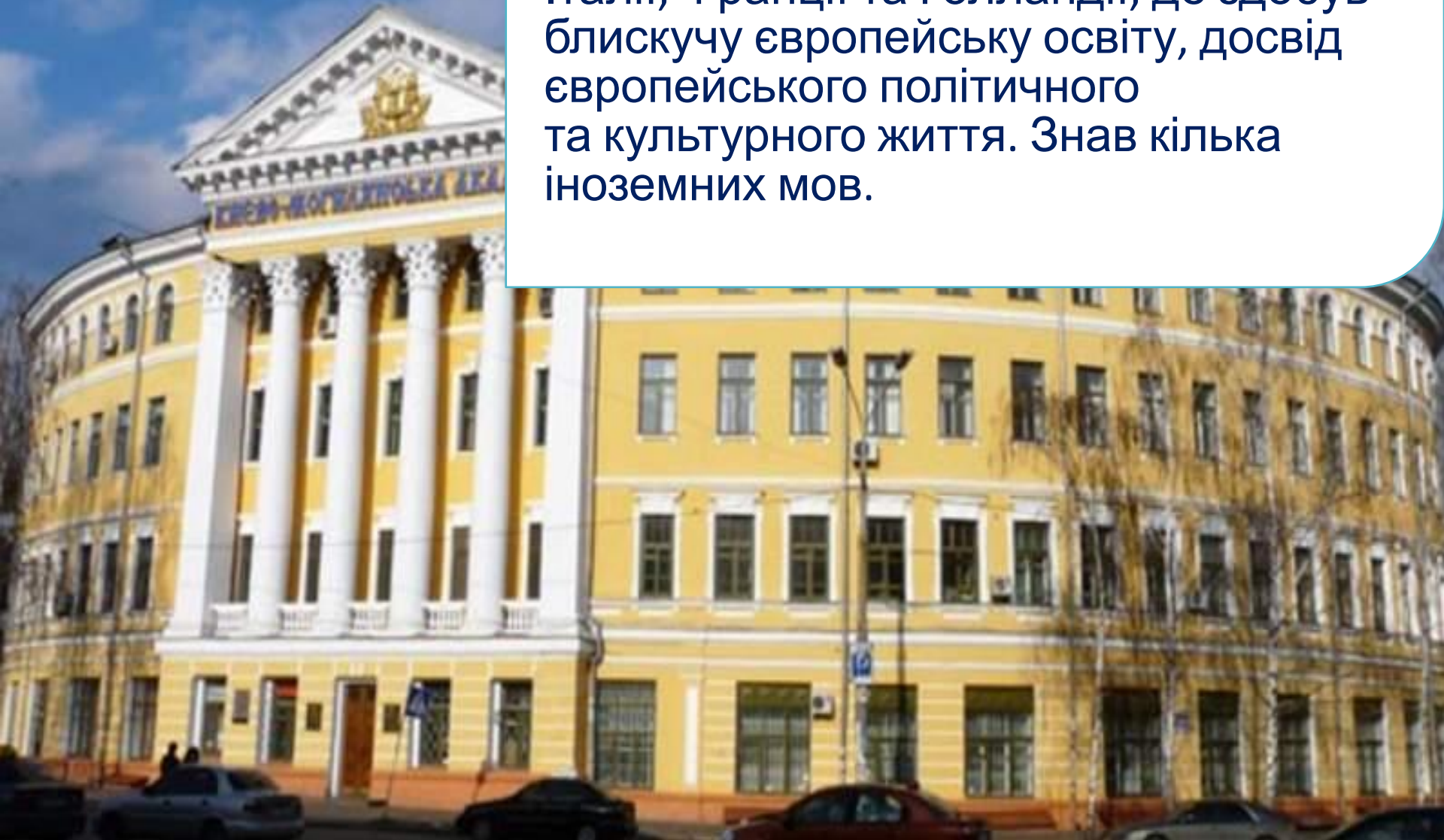
Мета проекту:

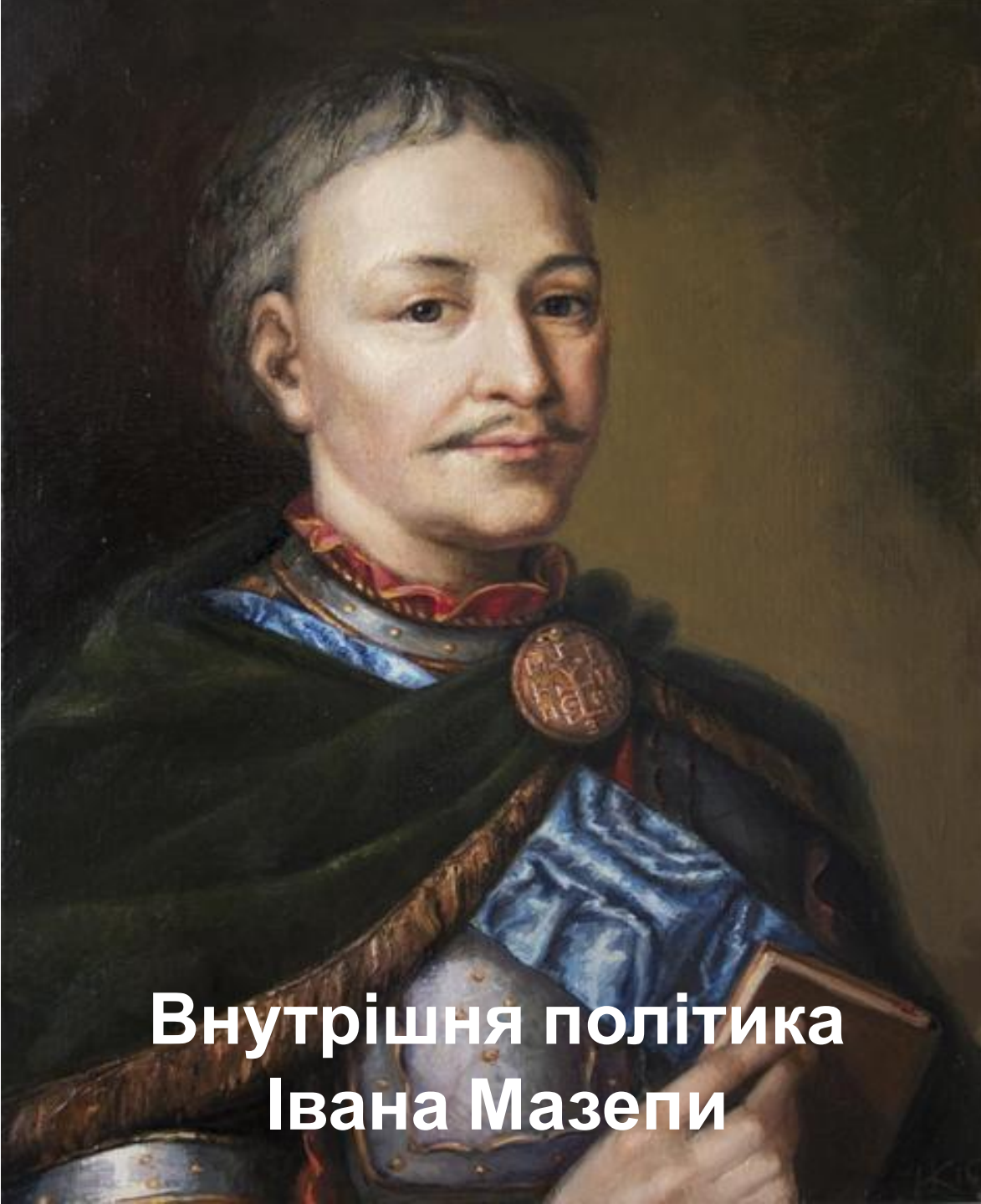
- вивчити історичні документи та літературу щодо постаті Івана Мазепи в історії;
- опрацювати питання щодо того, чи можна вважати зраду Мазепи союзу з Росією зрадою української державності;
- визначити внесок Мазепи в розвиток української освіти, науки, церковного будівництва;
- довести популярність образу українського гетьмана в літературі та мистецтві.

Іван Мазепа народився 20 березня 1639 р. у с. Мазепинці (нині Білоцерківський район Київської області). Належав до родини відомої правобережної української шляхти.

Закінчив Києво-Могилянський колегіум та Єзуїтську колегію у Варшаві. Навчався у Німеччині, Італії, Франції та Голландії, де здобув блискучу європейську освіту, досвід європейського політичного та культурного життя. Знав кілька іноземних мов.

В 1687р. І.Мазепа був обраний на гетьманство. Українська держава, в якій гетьманував Іван Мазепа, була напівсамостійна (автономна), в союзі з Москвою . За Коломацьким договором (1687р.) передбачалось подальше обмеження влади гетьмана.

**Внутрішня політика
Івана Мазепи**

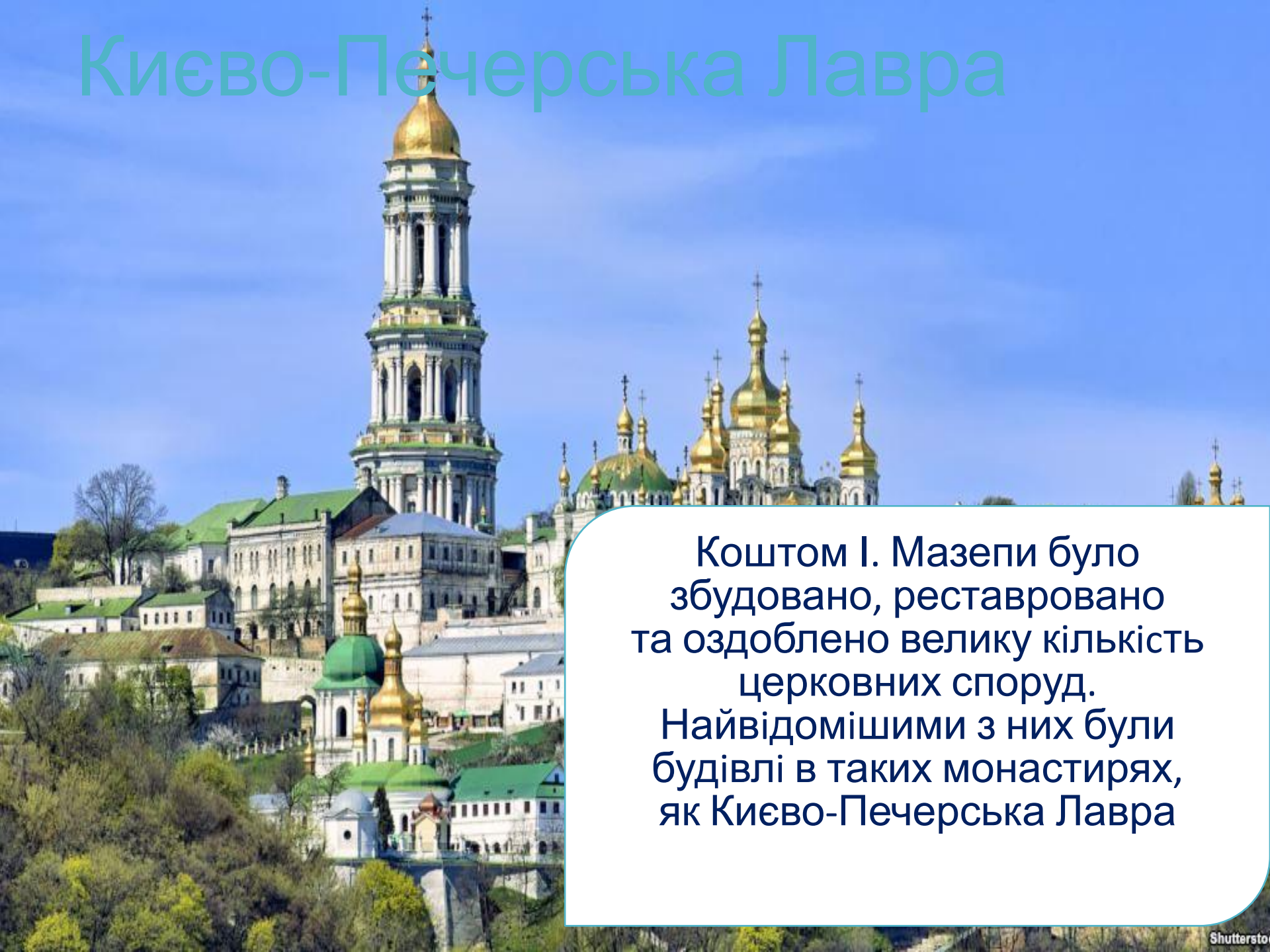

Мазепа був першим українським гетьманом, який незмінно тримав гетьманську булаву протягом майже 22 роки. Цей період характеризувався піднесенням **церковно-релігійного життя та культури.**

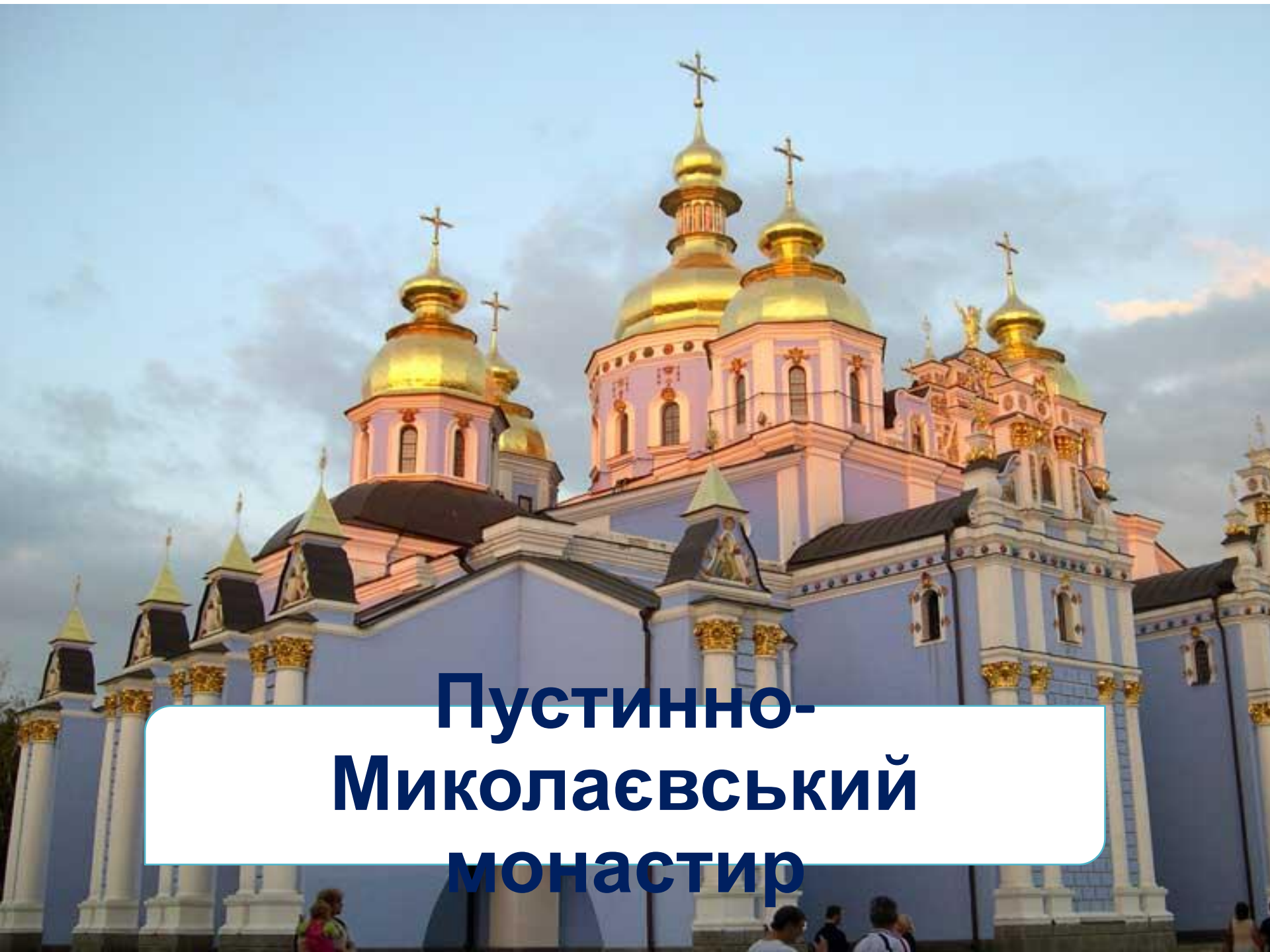
**Вагомий внесок, зроблений Іваном
Мазепою у розбудову української
козацько-гетьманської держави
та її культури, полягає у такому:**

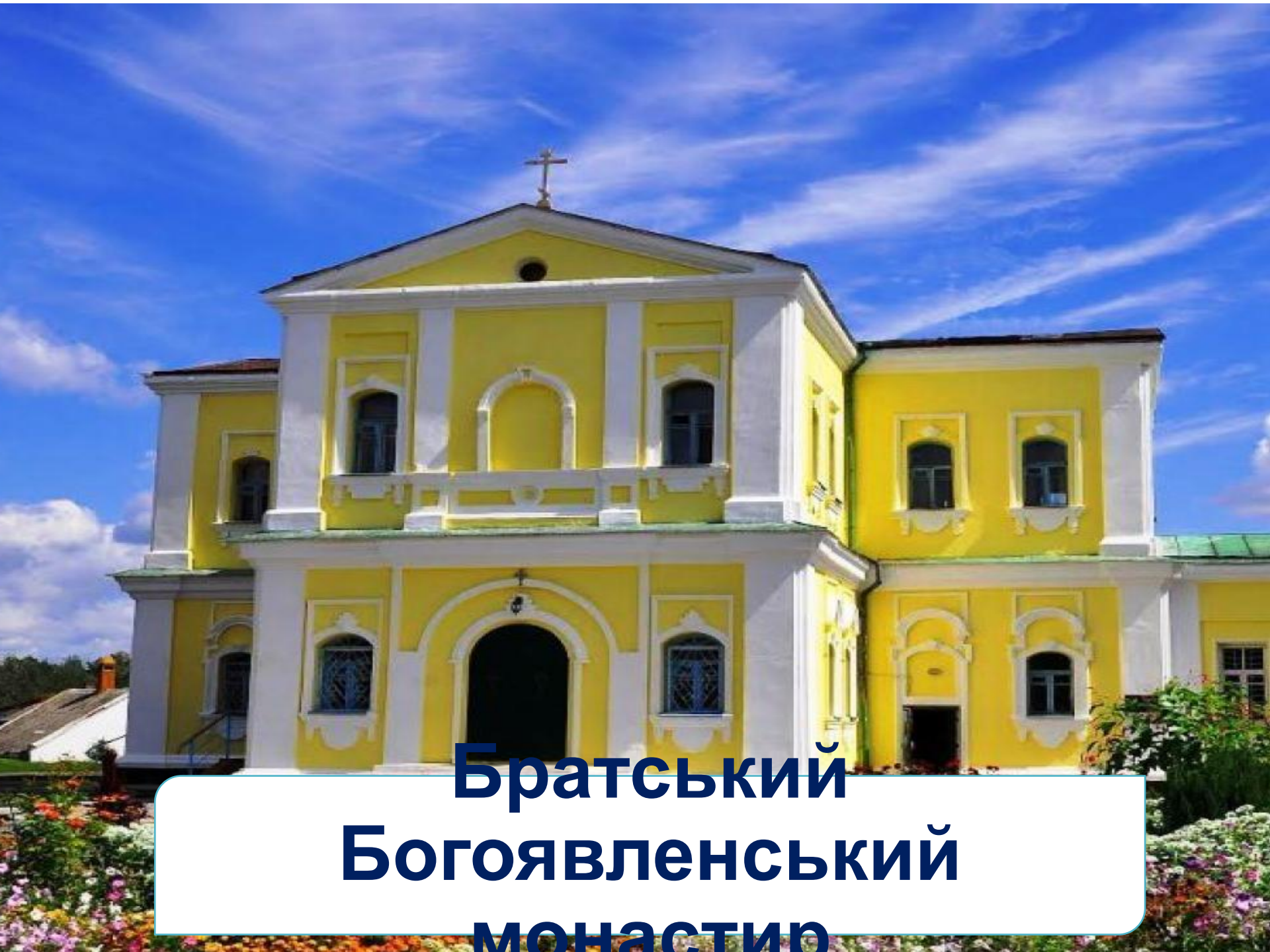
Києво-Печерська Лавра

Коштом І. Мазепи було
збудовано, реставровано
та оздоблено велику кількість
церковних споруд.
Найвідомішими з них були
будівлі в таких монастирях,
як Києво-Печерська Лавра

Пустинно- Миколаєвський монастир

**Братський
Богоявленський
монастир**

СВЯТО- Вознесенський собор

Миколаївський військовий собор

8970. P. Z. - KIEW. LA CATHÉDRALE
DE PIERRE ET PAUL.

8970. КІЕВЪ. Петропавловскій Соборъ.

Архітектурний стиль цих будинків називається “мазепинським барокко”. В цілому, за підрахунками козацької старшини, зробленими одразу після смерті І. Мазепи, за 20 років свого гетьманування гетьман на меценатські цілі витратив щонайменше 1.110.900 дукатів, 9.243.000 злотих та 186.000 імперіалів.

Незважаючи
на заборону
міжнародних
дипломатичних
відносин, зафіксовану
у «Коломацьких
статтях» — угоді між
Україною
та Московською
державою, гетьман
мав зв'язки
з Польщею,
Кримом та інш.

Зовнішня політика

Під час війни Росії та Швеції Іван Мазепа переходить на бік шведського короля Карла 12. Що спонукало гетьмана перейти від одного правителя до іншого?

В 70 років Іван
Мазепа був казково
багатою людиною,
мав усі почесті.
Кавалер почесного
Ордену Андрія
Первозванного

Мав польські нагороди

Virtuti
militari

Орден
білого
орла

Орден Відродження польщі

**Але спроба гетьмана
добитися
незалежності країни
за допомогою Швеції
не мала успіху, тому
що він не спирався на
народ.**

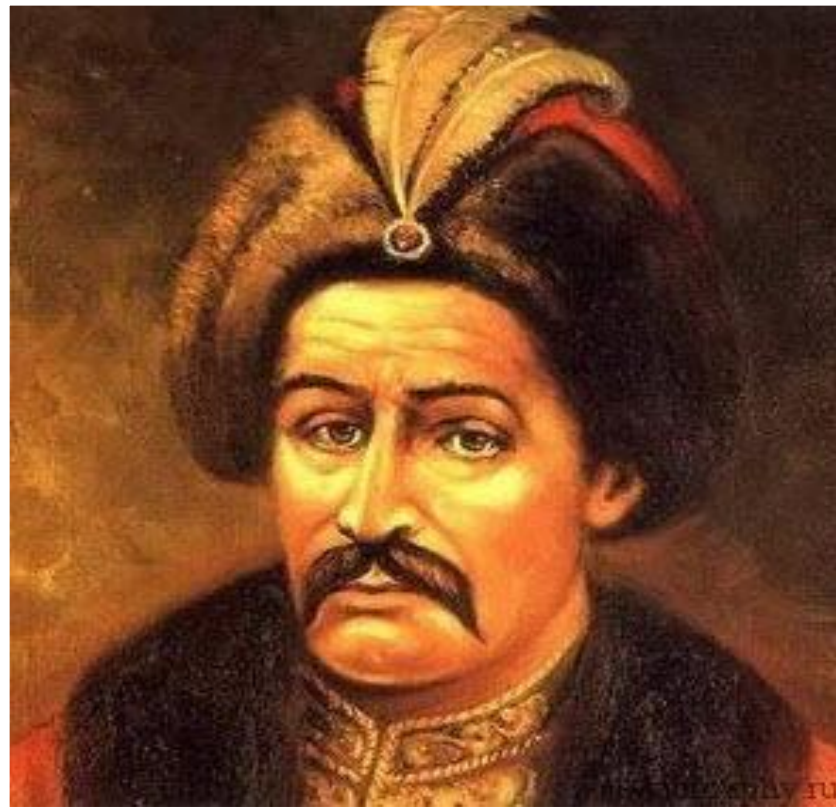
**27 червня 1709 р.
поразка шведів під
Полтавою змусила
Івана Мазепу з
рештою козаків
втекти до Туреччини
разом зі своїми
союзниками.**

Нервові напруження,
жорстокі невдачі, провал
планів підірвали здоров'
я гетьмана. Мазепа
помер у ніч з 21 на
22 вересня 1709 р.
у с. Варниця
поблизу м. Бендери.
Похований
у монастирі Св. Георгія
м. Галац (Румунія).

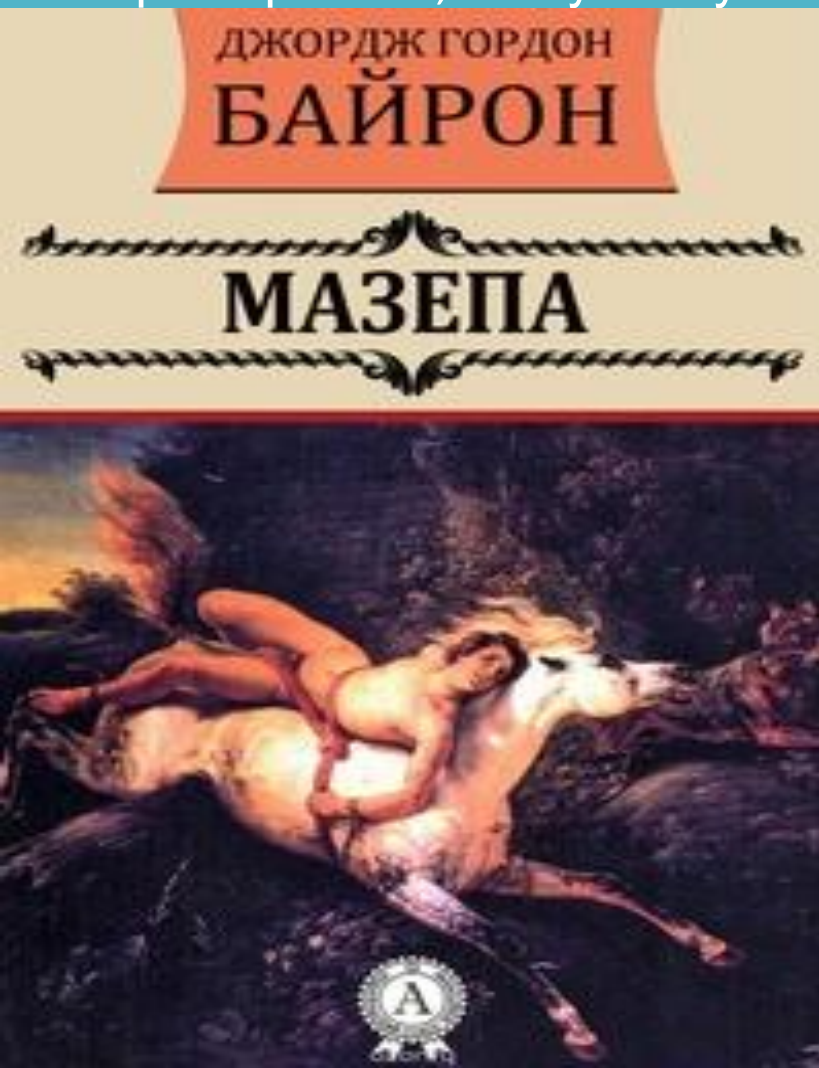
Образ Івана Мазепи у світовій літературі

Іван Мазепа – один із популярних образів у світовій літературі. Йому присвячено 17 літературних творів.

Найчастіше його показували як підступного зрадника, ницу людину. Але знайшлися автори, які відтворювали образ Мазепи як борця за свободу своєї країни. Про нього писали Дж. Байрон у поемі "Мазепа", Вольтер в "Історії Карла 12", О. Пушкін у поемі "Полтава" та ін.

Лорд Дж. Байрон

Англійський поет-роман-
тик, який
під корив уяву всієї
Європи своїм
«похмурим егоїзмом»

У 1818 р. ним написано
поему "Мазепа"

Головний герой — Іван Мазепа, який розповідає після поразки під Полтавою свою історію Карлу XII. Центральний епізод — юного героя, пажу польського короля, оголеним прив'язують до спини коня, якого відпускають в степ, в покарання за зв'язок з дружиною шляхтича. Кінь приносить напів- мертвого Мазепу в Україну, де його звільняють. Легенду взято Байроном із «Історії Карла XII» Вольтера. Але описаного епізоду в житті Мазепи не було.

Вольтер (Марі Франсуа Аруе)

Один з найбільших
французьких
філософів-
просвітників XVIII
ст., поет, прозаїк,
сатирик, трагик,
історик, публіцист.

**У книзі "Історія Карла 12"
Вольтер розповідає про
Україну і її розміри, про
річку Борисфен (тодішня
назва "Дніпра" на Заході) і
про Запорізьку Січ.
Але центральною темою
української частини
книжки Вольтера постає
саме гетьман Іван Мазепа.**

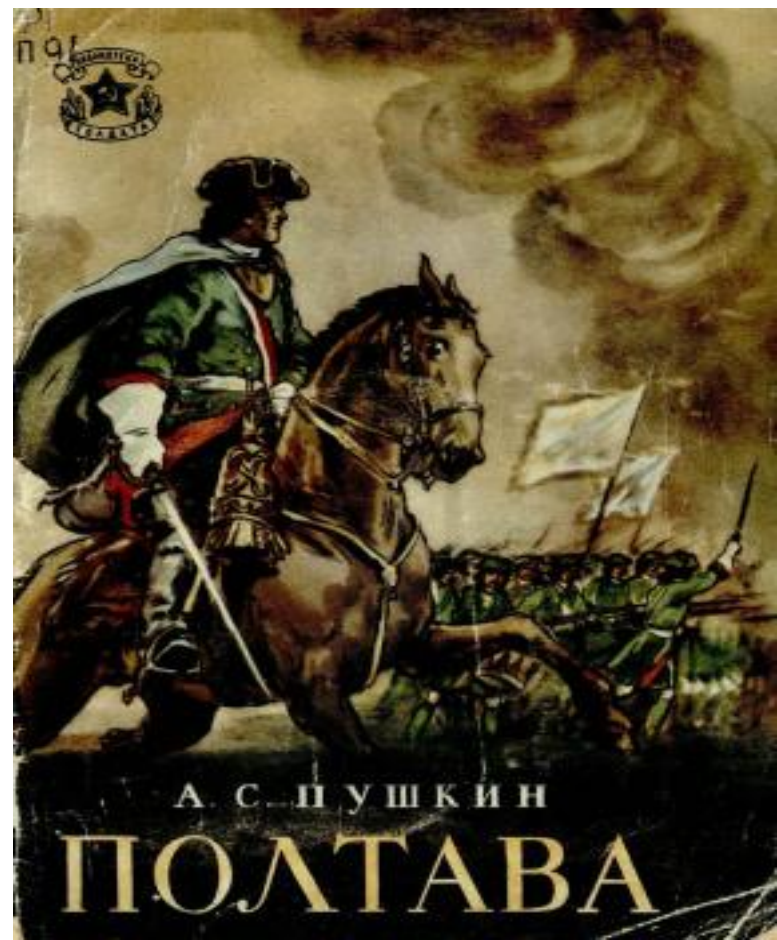
**Олександр Сергійович
Пушкін писав, що думку написати
поему «Полтава» вселила йому
прочитана ним в одній сучасній
поемі («Думах» Рилєєва) звістка
про нещасливе кохання дочки
Кочубея та Мазепи.**

**Поет підійшов до змалюванні Мазепи як історичного
діяча, не тільки розширивши тим самим рамки поеми, але
і перетворивши її в політичну поему. Центральною
подією, зображеною у поемі, стала Полтавська битва 1709
року, а основним героєм – Петро І.**

Поема О. С. Пушкіна " Полтава"

Олександр Пушкін побачив в Мазепі тільки негативні сторони. Що не дивно, адже Мазепа зрадив Петра І, царя, якого оспівували як великого реформатора. Головною метою твори було не так зобразити Мазепу, скільки возвеличити Петра.

Багато істориків і письменники вважають, що Мазепа, зрадивши російського царя, бажав відстояти незалежність України. Але і в цьому Пушкін побачив брехню. Його герой – зрадник, який прикривається інтересами своєї країни заради особистої вигоди.

Іван Мазепа в живописі

Та що ж! цей труп живий,
що повзаючи гине,
Колись іще буде
народом України
Звеличений як князь...
(В.Гюго)

Іван Мазепа. Гравюра 1715 р.

Теодор Шассеріо.

Козачка біля тіла Мазепи (1851р.)

Гетьман Мазепа
в оточенні
добрих справ.

Гравюра
І. Мигури

Портрет Івана
Мазепи в
Успенському
соборі Києво
— Печерської
Лаври

Мазепа серед вовків - Орас Верне (1826 р.)

«Муки Мазепи» - Луї Булянже.

"Мазепа на коні" - Ежен
Делакруа (1828 р.)

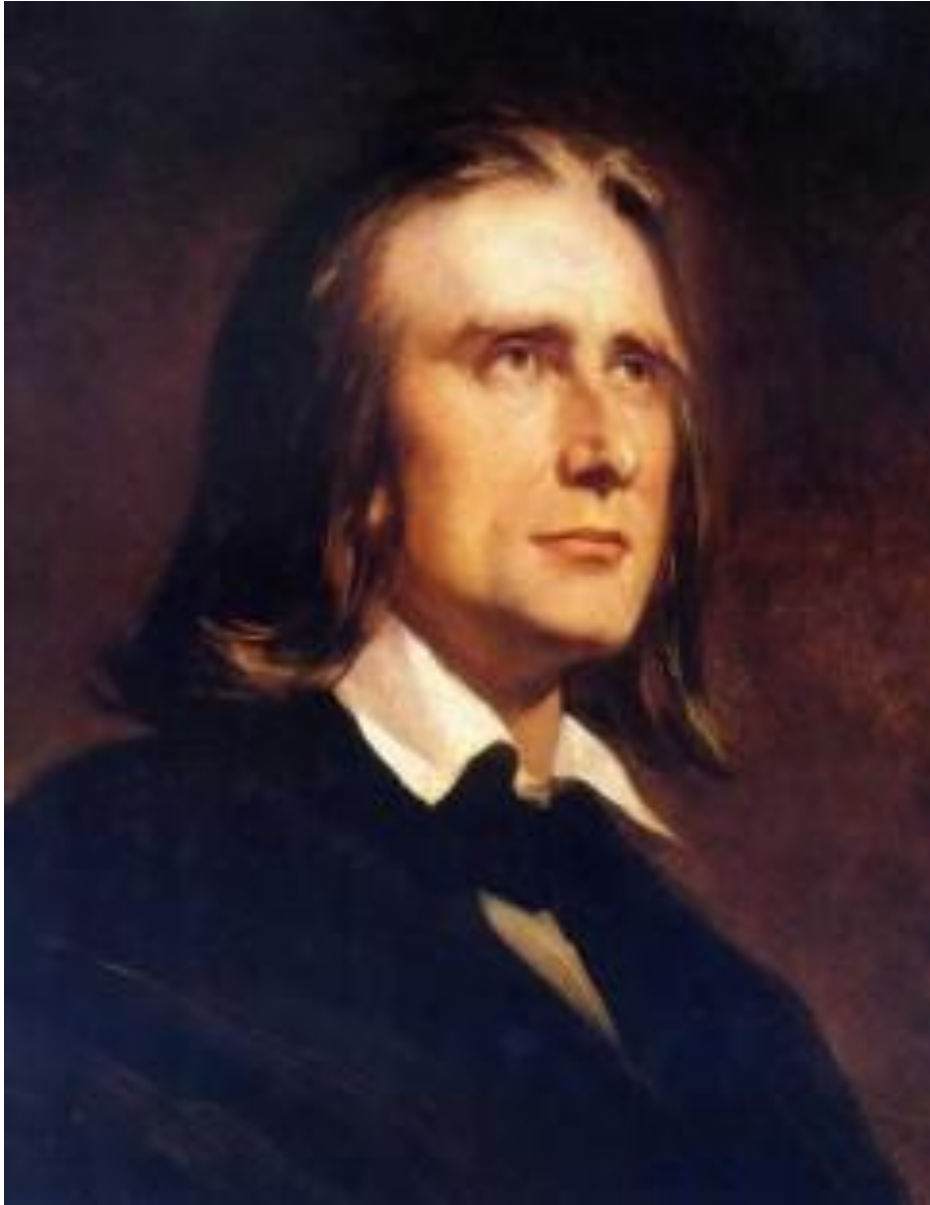
На банкноті в 10 гривень зображений гетьман Лівобережної України Іван Мазепа, який прагнув об'єднати українські землі для створення єдиної Української держави; на зворотному боці - Києво-Печерська лавра.

Образ гетьмана Мазепи в музиці

**Доля Івана
Мазепи цікавила
багатьох відомих
українських й
закордонних
композиторів з
різних країн:
Франції, Англії,
США, Канади,
Польщі,
Німеччини, Росії
тощо.**

Ференц Ліст

**Угорський композитор
19ст., піаніст, вчитель,
диригент, публіцист,
представник
музичного
романтизму,
засновник угорської
композиторської
школи.**

***«Мазепа» —
симфонічна***

Петро Чайковський

**Російський композито
р 19 ст.,
диригент і педагог
українського
походження.**

***«Мазепа» — опера
Петра Чайковського
(по Пушкіну, 1883).***

Образ гетьмана Мазепи в кінематографії

**Про гетьмана
Мазепу знято три
художніх
фільми:**

**«Мазепа
(фільм, 1909)»-
німий художній
короткометражний
фільм В.
Гончарова за
мотивами поеми
А. Пушкіна
«Полтава» (1909)**

**«Молитва про
гетьмана Мазепу» —
український повно-
метражний
художній фільм.
Режисер - Юрій
Ільєнко. Був знятий
у 2001 р.**

Про гетьмана Мазепу знято три науково-популярні фільми:

«Гетьман Іван Мазепа» — режисер О. Скрипник (1992).

Образ Мазепи у фільмі О. Скрипника був вперше поданий не як образ зрадника і запродавця, а як образ державного діяча в складних умовах існування України.

Автори фільму показали значущість постаті Гетьмана

*“Іван Мазепа”
(2007) —
режисер В.
Вітер. У фільмі
використані
українські,
шведські,
польські та
російські дже
рела.
Презентація
фільму
відбулася 10.11
2007 р. на
всеукраїнському
каналі*

Висновки

Вивчивши історичні документи та літературу щодо постаті Івана Мазепи в історії, ми прийшли до наступних висновків:

- Іван Мазепа – один з найпотужніших державних діячів в історії України;
- зраду Мазепи союзу з Росією не можна вважати зрадою української державності, адже гетьман, піклуючись про незалежність України, не хотів віддавати свою землю будь-кому з іноземців;
- Мазепа зробив неабиякий внесок в розбудову української освіти, науки, церковного будівництва;
- образ українського гетьмана на протязі трьох